

Marc Artigau

«L'escriptura ha de respondre a una honestat vital»

Dramaturg, narrador, poeta i professor, Marc Artigau llegeix cada matí un conte a 'El món a RAC1', el programa més escoltat a Catalunya. A 'La vigília', l'obra guanyadora del 51è Premi Josep Pla, autor i protagonista semblen confondre's: un escriptor de contes radiofònics rep l'encàrrec d'escriure una biografia. Realitat i ficció dialoguen i es confonen, i creen una història d'històries que avança amb precisió —i sense oblidar el misteri— fins a la fi, en un joc de miralls que té la memòria i la identitat com a motius principals.

Nascut el 1984 a Barcelona, Artigau fa que la realitat i la ficció dialoguin a *La vigília*, un llibre que són molts llibres alhora, amb cançons, poemes i contes integrats a la narració, amb una estructura ben travada i fils que ens fan reflexionar sobre l'escriptura, la vida i la mort, sobre qui som i què expliquem de nosaltres. Autor de poemaris, d'obres teatrals com *Caixes*, *Arbres* o *Un mosquit petit*, i de dues novel·les coescrites amb Jordi Basté, *Un home cau* (Rosa dels Vents, 2017) i *Els coloms de la Boqueria* (Rosa dels Vents, 2018), *La vigília* (Columna, 2019) vol arribar a un gran públic sense perdre l'esperit lúdic de la literatura que interroga, i que, al final, ens deixa més preguntes que respostes.

—La vocació del llibre és literària, però sense renunciar al gran públic.

—Per a mi són importants totes dues coses. M'agrada escriure coses que arribin al màxim de gent possible, dono molta importància a la literatura popular, però al mateix temps també a la investigació. A *La vigília* vaig trobar una estructura que em funcionava i que em sortia de manera molt natural

La vigília
MARC ARTIGAU

Editorial Destino
Barcelona, 2019
320 pàgines

tal com jo creia que l'havia d'explicar. Sabia que havia de ser un relat en primera persona. I també sabia que una de les preguntes que em farien els lectors seria si soc jo el narrador.

—La frase inicial hi ajuda: “És impossible destriar el que un escriu d'allò que un viu”.

—Sí, però jo no tinc un germà amb discapacitat, no visc amb ell, tinc parella i no m'han ofert 100.000 euros per escriure una novel·la [*riu*]. Ara bé, com a punt de partida em funcionava.

—La naturalesa mateixa del protagonista fa difícil que no es confongui amb vostè.

—Crec molt en el jo literari. Quan llegeixes les novel·les de Javier Cercas, saps perfectament que és el personatge del Cercas. I aquí és el Rai-

mon. Que hi ha reflexions que s'acosten a mi? De segur, molt. Però tots els escriptors, també els de literatura fantàstica —en principi, ben allunyada de la realitat—, hi vessen pulsions pròpies.

—Una de les reflexions que recorren el llibre és la pregunta sobre qui som. Llegint-lo m'ha fet pensar molt en la història de *Big fish*, de Tim Burton.

—És una influència claríssima, a mi em va impactar molt. No és una presència conscient, però hi

és, i tant! Quan penso en el meu imaginari, penso en *Big fish* i en com em va emocionar. Potser perquè la vaig veure en una edat en què em va trasbalsar molt.

—**Demostra, com a *La vigília*, que en realitat som el que expliquem.**

—Crec que sí. Sovint dic que la veritat està sobrevalorada. Hi ha fets irrefutables, com la mort d'algú, però la veritat no sabem què és. Molts cops és el punt de vista, la manera de com et relaciones. És per això que crec que és molt més important l'empatia que la veritat, perquè la veritat no sabem gestionar-la. Aquesta reflexió em va créixer treballant *L'àncora salvatge* d'Ibsen [al Teatre Lliure, en direcció de Julio Manrique]: un personatge que arriba amb una veritat i l'hi diu a una persona que ni l'hi havia demanat, i li destrossava la vida. El valor suprem de la veritat és molt perillós! Som el relat que ens expliquem.

—**L'estructura del llibre recorda *Les mil i una nits*: una novel·la feta d'històries que s'entrellacen, amb diverses trames i personatges que estableixen un joc de miralls i un trajecte, circular, començant i acabant “al mateix bosc”.**

—La idea era construir-ho tot com unes nines russes, amb una història dins d'una història, i fent que la història petita tingués a veure finalment amb la gran. Em venia molt de gust fer-ho així, és un text que porto treballant des de fa uns quatre anys, amb l'origen en una pregunta que em feia quan treballava fent contes radiofònics al *Club de la Mitjanit*: t'imagines que un dia reps una carta d'un oient amb la proposta d'escriure-li la biografia?

—**A *La vigília*, el joc és un element recurrent. S'anuncia al principi, amb els palíndroms i anagrames, i té un pes final revelador. No és només una qüestió lingüística, sinó que la novel·la es fonamenta al voltant de l'enigma. N'era la voluntat?**

—Sí, i tant, jo vull que el meu lector no s'avorreixi. Els records que tinc de la literatura són de passar-m'ho bé, perquè llegir és passar-ho bé. En el cas de la novel·la, el joc de l'enigma —perquè en

el fons hi ha alguna cosa de *thriller*— és absolutament volgut. De fet, en properes escriptures, de manera abstracta també apareix aquest a idea. Quan faig cursos a la Beckett, als alumnes sempre els explico que fer una estructura dramàtica és fer un truc de màgia: que el lector estigui mirant una mà i tu li estiguis fent el truc per darrere.

—**Un altre dels temes és la mort. “Suposo que morir és aturar-se”, diu en un passatge.**

—No ho sabria explicar d'una altra manera. Quan algú acaba de morir fa poc, és encara proper. Però els meus avis, per exemple, cada vegada són més lluny i el record minva, canvia. En aquest sentit, quan es fa la trampa d'analitzar ideològicament autors amb uns ulls d'ara, és trampós. Shakespeare no és masclista, ho serà depenent de com l'adaptem nosaltres. Què pensaria Josep Pla sobre la independència? És impossible de saber! Sabem la seva trajectòria, però en un context determinat. De fet, qui ens podia dir als anys 80 que Albert Boadella acabaria com ha acabat?

—**Escriu que “la literatura és millor que la vida”. Però també que, malgrat**

que la gent mori contínuament i les guerres destrueixin vides, “el món encara val la pena”.

—Crec que sí. Jo soc molt pessimista, però no conec res millor que això, i em sento molt afortunat. Però, en el fons, la gent que escrivim no som gent feliç. Peter Handke explica que la seva mare era una dona molt feliç fins que va començar a llegir, que això la va sumir en una absoluta tristesa. Jo estic més còmode en la literatura que en la vida. Per què? Perquè a la literatura hi ha unes normes i això et dona certeses. Però a la vida, no.

—**Diu Oscar Wilde, que vostè cita, que “els uns viuen la vida que no han pogut escriure, i els altres escriuen la vida que no han pogut viure”. Quan vius, no escrius?**

—En part, sí. I per a mi és un gran dilema. Per això, penso que l'escriptura sí que ha de respondre a una honestedat vital. Jo intento reflexionar sobre els temes que m'amoïnen del dia a dia, amb les inquietuds d'un noi de 30 anys que escriu des de Barcelona, al primer món. I sempre intentant ser molt honest.

XAVIER TORRES-BACCHETTA

